

GRAU EN MITJANS AUDIOVISUALS

104813 - DOCUMENTAL DE CREACIÓ: GUIÓ I REALITZACIÓ

Informació general

- Curs acadèmic 2024/25
- Curs: Quart
- Trimestre: Segon i tercer
- Nombre de crèdits: 12
- Professorat:
 - Maria Fernanda Luna Rassa <mlunar@tecnocampus.cat>
 - Carlota Frisón Fernández <cfrison@tecnocampus.cat>

Llengües de docència

- Castellà

Presentació de l'assignatura

Documental de creació: guió i realització és una assignatura en la qual s'aprendrà què és el tractament creatiu de la realitat, com ha evolucionat al llarg de la història del cinema i per què. És una assignatura que combina una reflexió profunda sobre el cinema del real amb una pràctica intensa d'aquesta modalitat audiovisual mitjançant la creació de peces breus de muntatge en càmera, peça sonora, peces extenses de 20 minuts i crítiques filmiques de reflexió sobre la producció documental. És una assignatura que combina teoria, reflexió i pràctica d'una forma orgànica, entenent que els i les alumnes ja han desenvolupat un coneixement significatiu de l'audiovisual al llarg dels tres anys previs dels estudis de GMA.

L'assignatura s'impartirà durant el primer i el segon trimestre.

L'aula (física o virtual) és un espai segur, lliure d'actituds masclistes, racistes, homofòbes, transfòbes i discriminatòries, ja sigui cap a l'alumnat o cap al professorat. Confiam que entre totes i tots puguem crear un espai segur on ens puguem equivocar i aprendre sense haver de patir prejudicis d'altres.

Competències/Resultats d'aprenentatge

Específica

- E5_Dissenyar i realitzar un producte audiovisual (format per imatges fixes o en moviment), atenent tant als seus aspectes tècnics com artístics, en tots els seus components
- E14_Acquirir els coneixements de la història, estètica, evolució i dinàmica del cine, televisió, ràdio, premsa, Internet i videojocs, així com reconèixer l'estètica a través del visionat i l'anàlisi

Bàsiques i Generals

- G2_ Que els estudiants sàpiguin aplicar els seus coneixements a la seva feina o vocació d'una forma professional i tinguin les competències que es solen demostrar per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi
- G3_ Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi), per emetre judicis per incloguin una reflexió sobre temes rellevants de caire social, científic o ètic
- G5_ Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors, amb un alt grau d'autonomia

Transversal

- T2_ Que els estudiants tinguin capacitat per treballar com a membres d'un equip interdisciplinari ja sigui com a un membre més, o realitzant tasques de direcció amb la finalitat de contribuir a desenvolupar projectes amb pragmatisme i sentit de la responsabilitat, assumint compromisos tenint en compte els recursos disponibles

No definides

Continguts

BLOC A: EL DOCUMENTAL DE CREACIÓ

A1. Introducció al documental de creació

- 1.1. Una aproximació conceptual al documental de creació. Els universos documentals
- 1.2. La qüestió del realisme, la verosimilitut i el compromís autoral
- 1.3. Classificació i categories de documental
- 1.4. Principis de creació documental: Rabiger, Segarra

A2. El Documental i la postmodernitat

- 2.1. Girs en el documental
- 2.2. El documental performatiu
- 2.3. El fals documental (mockumentary)
- 2.4. El documental autobiogràfic/gir subjectiu: Jonas Mekas, Ross Mc.Elwee, Andrés Di Tella, Jonathan Caouette, Alan Berliner, Joaquim Jordà, Chantal Akerman

A3. Documental i Cinema moderne: els límits de l'objectivitat

- 3.1. Free Cinema: Lindsay Anderson, Tony Richardson
- 3.2. El cinema directe nord-americà: Robert Drew, Albert y David Maysles, D.A. Pennebaker
- 3.3. El Candid eye canadenc: Michael Brault
- 3.4. El Cinema Verité i qüestionaments al directe. El documentalista com agent catalizador. Jean Rouch i Frederick Wiseman.

A4. Orígens del documental: realisme, pensament, avantguarda i us social

- 4.1. El documental clàssic. Francis i Robert Flaherty, Margaret Mead
- 4.2. El documental i les avantguardes dels anys 20 i 30: Dziga Vértov, Walter Ruttmann, Jean Vigo
- 4.3. Institucionalització del cinema social. Documental poli?tic i de confrontació. John Grierson, Joris Ivens
- 4.4. National Film Board, BBC i el rol dels mitjans en la produccio? documental

A5. El documental en contextos de guerra i post/conflictes

- 5.1. Transformacions del documental a la II Guerra Mundial
- 5.2. Alemanya, Itàlia i els EUA: Frank Capra, Leni Riefenstahl
- 5.3. Imatge i reto?rica després de l'Holocaust: Lanzmann, Resnais, Perlov
- 5.4. Cartografies del documental, refugitas, migracions i post/conflictes contemporanis, heterotopias rurals

A6. Documental Postcolonial. Imatges d'Àfrica i Amèrica Llatina

- 6.1. "Hacia un tercer cine latinoamericano": Cuba, Argentina, Brasil, Bolívia, Colòmbia, Chile
- 6.2. Antropologia i documental. Els límits de l'etnografia Jean Rouch
- 6.3. Documental postcolonial i cinema en els marges: Trinh T. Minha
- 6.4. Contra-arxius i noves etnografies documentals

A7. Noves reflexions a través del documental: material d'arxiu

- 7.1. Redescobriments dels arxius i el paper de la memòria
- 7.2. Foundfootage, tècniques i exploracions de l'arxiu digital
- 7.3. Altres geografies del documental autobiogràfic: Albertina Carri, Noami Kawase, Paz Encina
- 7.4. El collage al cinema documental. Maria Luisa Ortega

A8. Transicions

- 8.1. Assaig documental/gir reflexiu: formes i maneres assatgístiques. Chris Marker, Agnès Varda, Ross Mc.Elwee, Alan Cavalier, Andre?s Duque
- 8.2. Dictadura i transició a Espanya: la memòria i l'oblit. Val de l'Omar, Martín Patino, Jaime Chávarri, Llorenç? Soler, Jaime Camino
- 8.3. Esdevenir del Feminisme
- 8.4. Territoris-mutacio?: Ujica, Keiller, Wilkerson, Glavonic, Mograbi, Heise

A9. Noves imatges documentals. Documental expandit i immersiu

- 9.1. Experiències immersives: la imatge interfície
- 9.2. Realitat Virtual: immersió, empatia i interactivitat
- 9.3. Webdocumental
- 9.4. Documental d'animació
- 9.5. Noves circulacions en el documental. Festivals.

BLOC B: PROCÉS DE CREACIÓ AL DOCUMENTAL

B1. La idea

- b1.1. Idea, història, sinopsi
- b1.2. Tipus, topos i re/cerca
- b1.3. Documentació i fonts

B2. El guió documental

- b.2.1 Característiques del guió documental
- b.2.2. Guió de rodatge
- b.2.3. Guió en el muntatge

B3. Els personatges

- b.3.1. Selecció i treball previ
- b.3.2. Tractament visual i sonor
- b.3.3. Qüestions ètiques en el treball amb els personatges

B4. Estructures, recursos narratius i posada en escena

- b.4.1. Organització narrativa del material documental
- b.4.2. Observar o provocar
- b.4.3. Seqüència, durada i presa
- b.4.4. Tractament i concepció global
- b.4.5. So, paraula i música
- b.4.6. Narrador, entrevista, diàleg

B5. Realització, mirada i pols documental

- b.5.1. Models de rodatge
- b.5.2. Punt de vista
- b.5.3. Condicionants del material

B6. Arxiu i document: material visual i sonor

- b.6.1. Rastres heterogenis del real
- b.6.2. Integració de materials i estil
- b.6.3. Dinamització, posproducció, animació

B7. El muntatge documental

- b.7.1. Guió i muntatge
- b.7.2. Ritme i estructura
- b.7.3. El muntatge de la paraula
- b.7.4. Muntatge i discurs

B8. Producció, distribució i exhibició: el documental, la indústria, els festivals de cinema.

- b.8.1. Disseny de l'estratègia de finançament i comercialització
- b.8.2. Circuits de producció i exhibició: festivals de cinema documental
- b.8.3. Plataformes documentals i documental interactiu
- b.8.4. Tendències en la producció i distribució documental.

El Bloc A i el Bloc B es treballaran simultàniament, no seran consecutius

Objectius de Desenvolupament Sostenible

- 12 - Consum i producció responsables
- 05 - Igualtat de gènere
- 08 - Treball digne i creixement econòmic
- 04 - Educació de qualitat

Sistema d'avaluació i qualificació

a) Examen Final (25%)

b) Treball Individual (25%)

- b1. Peça de muntatge en càmera (10%)
- b2. Crítiques cinematogràfiques (15%)

c) Treball col·lectiu (50%)

- c.1 Documental de 15 a 20 min. (30%)

c.2 Peça sonora (10%)

c.3 Teaser (5%)

c.4 Trailer (5%)

L'estudiant haurà d'obtenir una qualificació mínima de 5 a l'exàmen final per tal que les altres activitats avaluatives siguin preses en consideració per a calcular la qualificació.

La identificació de plagi es considera una circumstància greu que pot comportar una qualificació de suspens a una activitat. En cas de detecció de plagi s'informarà a la coordinació del grau per tal que es puguin prendre les mesures disciplinàries corresponents.

Recuperació

Només és recuperable l'examen teòric. En cas d'haver fet dos parcials la mitjana dels quals resulti suspesa, els estudiants hauran de presentar-se a un únic examen de recuperació de tota la matèria.

FILMOGRAFIA (Aquesta filmografia és obligatòria, per tant és matèria d'avaluació).

Nanook el esquimal (Francis i Robert Flaherty, 1922)

Berlín, sinfonía de una gran ciudad (Walter Ruttmann, 1928)

El hombre de la cámara (Dziga Vértov, 1929)

Lluvia (Joris Ivens, 1929)

Tierra sin pan 'Las Hurdes' (Luis Buñuel, 1933)

Night mail (Harry Watt, Basil Wright, 1936)

El triunfo de la voluntad (Leni Riefenstahl, 1936-37)

Los amos locos (Jean Rouch, 1955)

Noche y niebla (Alain Resnais, 1955)

Cartas de Siberia (Chris Marker, 1957)

Moi, une noir (Jean Rouch, 1958)

Primary (Robert Drew, 1960)

Chronique d'un été (Jean Rouch i Edgar Morin, 1961)

The war game (Peter Watkins, 1965)

52 Domingos (Llorenç Soler, 1966)

Titicut Follies (Frederik Wiseman, 1967)

Salesman (Hermanos Albert i David Maysles, 1968)

La hora de los hornos (Octavio Getino, Pino Solanas, 1973)

El desencanto (Jaime Chávarri, 1976)

Agarrando pueblo (Luis Ospina i Carlos Mayolo, 1977)

Queridísimos verdugos (Basilio Martín Patino, 1977)

Nuestra voz de tierra, memoria y futuro (Marta Rodríguez i Jorge Silva, 1982)

Reassemblage (Trinh T. Min-ha, 1982)

Sans Soleil (Chris Marker, 1983)

Tokio Ga (Wim Wenders, 1985)

The thin blue line (Errol Morris, 1988)

Ser y tener (Nicolas Philibert, 1992)

London (Patrick Keiller, 1994)

Casas Viejas (Basilio Martín Patino, 1996)

Monos como Becky (Joaquim Jordà, 1999)

Tren de sombras (Jose Luis Guerín, 1999)

Los espigadores y la espigadora (Agnès Varda, 2000)

Bright Leaves (Ross Mc.Elwee, 2002)

Los rubios (Albertina Carri, 2003)

Tarnation (Jonathan Caouette, 2003)

Grizzly Man (Werner Herzog, 2005)

No home movie (Chantal Akerman, 2005)

Santiago (Joao Moreira-Salles, 2006)

Wide awake (Alan Berliner, 2006)

Jogo de escena (Eduardo Coutinho, 2007)

Waltz con Bashir (Ari Folman, 2008)

48 (Susana De Sousa Dias, 2009)

Nostalgia de la luz (Patricio Guzmán, 2010)

5 Broken Cameras (Emai Burnat y Guy Davidi, 2011)

Resistencia en la línea negra (Amado Villafaña, Saúl Gil y Rafael Mojica, Silvestre Gil Zarabata, 2011)

Tralas luces (Sandra Sánchez, 2011)

Searching for Sugar Man (Malik Bendjelloul, 2012)

Machine gun or Typewriter? (Travis Wilkerson, 2015)

Cinema novo (Eryk Rocha, 2016)

I am not your negro (Raul Peck, 2016)

Ensayo final para utopía (Andrés Duque, 2016)

Muchos hijos, un mono y un castillo (Gustavo Salmerón, 2017)

La metamorfosis de los pájaros (Catarina Vasconcelos, 2021)